

Тиждень

Новий сайт «Українського Тижня»

знаходиться **ТУТ**

Тиждень

український www.ut.net.ua

[Навігатор](#)

Медіатор культур

[Петринська Наталя](#)

Людмила Попович про україністику в Сербії, ентузіазм студентів, роль культурних інституцій та кризи «неринкових» гуманітарних наук

[Сербія](#) | [культура](#) | [українська мова](#) | [гуманітарна наука](#)

Доктор філологічних наук, професор кафедри славістики Белградського університету Людмила Попович може впевнено претендувати на лаври найактивнішого популяризатора української мови та літератури в Сербії. Завдяки її зусиллям сербські інтелектуали мають змогу прочитати не лише класику, а й сучасних українських авторів, яких здебільшого перекладають сербською її студенти-україністи. І хоча, за словами пані Людмили, пересічні серби зазвичай плутають Тараса Шевченка з нашим сучасником футболістом Андрієм, Україна для Балкан не така вже й terra incognita.

У. Т.: Розкажіть детальніше про кафедру української мови та літератури Белградського університету. Чи багато там навчається студентів, і хто їм викладає профільні науки?

– Кафедру української мови та літератури Белградського університету створено в 2002 році. На кафедрі п'ять викладачів, із них один професор за контрактом із Нового Саду – історик Янко Рамач та два викладачі за контрактом з України. Вони приїжджають на період від двох до чотирьох років за угодою про співпрацю, яку в нас підписано з університетами Києва, Львова та Донецька. Крім цього, час від часу запрошуємо відомих українців на посаду гостя-професора.

Українську мову викладають як іноземну з елементами зіставного аналізу з сербською та іншими слов'янськими. Щороку набираємо 16 студентів – майбутніх фахових українців. Крім них українську мову щорічно обирає приблизно стільки ж інших славістів – русистів, полоністів та богемістів. Зараз у нас навчаються близько 60 студентів, це чимало для славістичної кафедри. Студенти напрочуд організовані – видають свій часопис, ставлять вистави українською мовою, готують літературні вечори та, головне, показують неабиякий нахил до науково-дослідної роботи.

У. Т.: Як сприймають у Сербії українську культуру в науково-мистецьких колах?

– Загалом позитивно – як культуру дружнього народу, з яким поєднує багато спільного. Адже українсько-сербські культурні зв'язки сягають часів перших південно- та східнослов'янських державних формувань X–XIII століть.

Свого часу про українську літературу та її впливи на сербську писали Мілорад Павич та Йован Деретич у дослідженнях історії сербської літератури, Петар Митропан, Стоян Суботин, Радослав Пайкович, Срджан Рашович. Про українське малярство періоду бароко та його впливи на сербських майстрів писали мистецтвознавці Динко Давідов, Деян Медакович, Павле Васич, Сретен Петкович, Міодрог Йованович. Музикознавець Даниця Петрович ще в 1986 році опублікувала дослідження про впливи української музики XVIII століття на сербський хоровий спів. Як бачимо, зацікавленість українською культурою в науково-мистецьких колах Сербії вродила плідними дослідженнями. Інша річ, що пересічні серби зазвичай плутають великого українського поета з відомим футболістом, але й спорт – це культура в широкому розумінні.

У. Т.: На ваш погляд, яка підтримка з боку України та українських інституцій була б найефективнішою?

– Було б добре, якби відповідні українські інституції займалися питаннями популяризації української культури за межами України та розвитку зарубіжної україністики систематично й цілеспрямовано. Складається враження, що це робиться спорадично, напливами. Візьмемо хоча б такий приклад. Філологія, як відомо, зараз може бути конкурентоспроможною на рівні інших «ринкових» наукових дисциплін завдяки різним маркетинговим трюкам. У такі вже прагматичні часи живемо. Так ось, на нашому філологічному факультеті, конкретно на славістичному відділенні, кабінети для вивчення окремих слов'янських мов та літератур обладнали відповідні посольства. Залишився необладнаним тільки кабінет україністики. На наші неодноразові усні та письмові звернення до Посольства України з проханням обладнати комп'ютерний кабінет завжди одержуємо усну відповідь, що кошторис не передбачає відповідних витрат. От і лишаємось, облизня спіймавши, а студенти порівнюють і роблять висновки про ставлення кожної з держав до пропагування своєї культури.

Популяризації української літератури сприяють літературні вечори, що їх проводять час від часу в Белграді та Новому Саді. Знову ж таки дається взнаки співпраця з інституціями. Коли в Посольстві України в Сербії питаннями культури займаються такі люди, як, скажімо, Юрій Лисенко (він же відомий поет Юрко Позаяк), гостей із України не бракує, а ми завжди готові організувати їм гарний літературний вечір і зустріч зі студентами та шанувальниками.

У. Т.: Коли зіставити державну промоцію культури Сербії та України, на чію користь буде порівняння?

– Збоку, мабуть, видніше. В Сербії, як ви кажете, промоцією української культури займаються не тільки україністи та відповідні культурно-освітні державні інституції, а й українська громада. Зараз у Сербії мешкає близько 5 тис. етнічних українців (ще 15 тис. записані русинами). Вони організовують численні фестивалі, літературні вечори, літні школи української мови. Ці заходи проводять переважно в осередках їхнього проживання у Воєводині – в місті Новий Сад та навколишніх містечках і селах.

Натомість організовані в столиці заходи набувають ширшого розголосу. У Белграді за останнє десятиріччя двічі проведено Дні української культури. Вперше в 2000 році виставки, концерти, круглі столи, лекції, перегляд кінофільмів Довженка з архіву кінотеки Сербії організував актив Сербсько-українського товариства в Белграді. Всі ці заходи відбулись без жодної фінансової підтримки державних інституцій і стали можливими завдяки ентузіазму організаторів та учасників. Офіційні ж Дні української культури було проведено на міждержавному рівні в 2008 році. Коли порівняти їхній зміст та насиченість, то перевага буде на боці перших «неофіційних». Такий досвід учить, що для проведення відповідних заходів потрібні й кошти, й ентузіазм місцевої інтелігенції, яка надає їм характеру справжньої культурної події. Коли ж держава бере на себе обов'язок і право все виконати в межах співпраці між офіційними інституціями, результат виходить якимось мертворожденним.

У. Т.: Кого з класиків і сучасних українських авторів читають у Сербії? Наскільки гострою є проблема перекладів?

– Для того щоб сказати, кого і як читають, потрібно провести відповідне анкетування. Легше відповісти на запитання про переклади. Іноді буває так, що переклад зроблено, а публікувати нікому. Видавці вважають, що йдеться про некомерційне видання. Тут би й стала доречною допомога українських інституцій, про яку ви згадували. Приміром, було підготовлено до друку антологію українських репресованих поетів «Жигосани» (тавровані. – Ред.), упорядковану та перекладену Міодроґом Сибіновичем. Українська національна рада в Сербії взялася її опублікувати з фінансовою підтримкою МЗС України, та коштів вистачило тільки на підготовку до друку. Ось і лишилася ця антологія опублікованою в

сигнальному примірникові. Як мені відомо, Ярослав Комбиль переклав «Солодку Дарусю» Марії Матіос та Воа Constrictor Івана Франка, проте ці книжки теж не опубліковано. Очевидно, та сама проблема – знайти видавця. Натомість приємно було, коли після виходу монографії «Фокусна перспектива» підходили колеги – професори філологічного факультету, письменники, перекладачі й говорили про те, що відкрили для себе багато нового про українську літературу. Значить, зацікавленість українською літературою в Сербії є наслідком відповідних публікацій і перекладів, відтак видавцям не слід посылатися на її брак.

У. Т.: Ви активні в академічних колах і поза Сербією. Що можете сказати про тенденції в україністиці за межами України?

– Україністика, як і славістика та філологія в цілому, зараз переживає кризу. Прагматичний дух нашого часу, тенденція до глобалізації в усіх сферах життя призводять до витіснення «неринкових» наукових дисциплін. Тому україністів-фахівців лише в цій галузі славістики в академічних колах світу немає. Україністи світу – це філологи широкого профілю, що займаються теоретичними проблемами мовознавства або літературознавства, ведуть зіставні дослідження різних мов та літератур, беруть участь у інтердисциплінарних проектах.

Гостями літературних вечорів у Белграді були Віктор Кордун, Микола Рябчук, Юрій Андрухович, Василь Махно, Олександр Ірванець, Володимир Цибулько, Василь Шкляр, Іван Лучук, Тарас Лучук, Андрій Кокотюха, Назар Федорак, Сергій Пантюк, Світлана Повалєва, Лариса Багірова.

У Сербії упорядковано двомовну антологію української поезії (2000), до якої увійшли переклади українських поетів XVI– XX століть. Вийшла в світ у перекладі сербською «Антологія українського оповідання» Юрія Винничука. Опубліковано монографію про українську літературу «Фокусна перспектива української літератури», переклад «Щоденника» Олександра Довженка, збірку поезій Віктора Кордуна, сербський переклад роману «Перверзія» Юрія Андруховича, «Українські народні казки» тощо. Казки та Довженковий кіносценарій «Україна в огні» переклали студенти Белградського університету, які з 2003 року в студентському часописі «Вікно» публікують переклади творів української літератури.

Переглядів: **146**

Виявивши помилку, виділіть її мишкою та натисніть CTRL+Enter

2007-2011 © журнал "Український Тиждень". Всі права захищено.

Передрук або будь-яке інше комерційне використання сайту можливе лише з дозволу редакції.

Передрук, копіювання або відтворення інформації, яка містить посилання на агентства «Українські новини» та «УНІАН», в будь-якому випадку суворо заборонено.

Created by Webo

Проблеми з сайтом

